

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel, 14.5.2019
C(2019) 3452 final

LIITE

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 14 päivänä toukokuuta 2019,

suuntaviivoista niiden rahoitusoikaisujen määrittämiseksi, jotka tehdään unionin rahoittamiin menoihin julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämisen vuoksi

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO.....	2
1.1.	Suuntaviivojen tarkoitus	2
1.2.	Soveltamisala.....	3
1.2.1.	Direktiivien soveltamisalaan kuuluvat sopimukset	3
1.2.2.	Direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle jäävät sopimukset	4
1.2.3.	Rajat ylittävän intressin olemassaolo	4
1.3.	Menot, joihin rahoitusoikaisuja sovelletaan	4
1.4.	Perusteet, jotka on otettava huomioon, kun päätetään oikeasuhteisesta oikaisun määrästä.....	5
1.5.	Petokset.....	6
2.	SÄÄNTÖJENVASTAISUUDET JA VASTAAVAT RAHOITUSOIKAISUJEN MÄÄRÄT.....	7
2.1.	Hankintailmoitus ja tarjouseritelmä	7
2.2.	Tarjoajien valinta ja tarjousten arviointi.....	16
2.3.	Hankintasopimuksen toteuttaminen	21

1. JOHDANTO

1.1. Suuntaviivojen tarkoitus

Näillä suuntaviivoilla on kaksi tavoitetta:

- **oikeusvarmuuden** lisääminen jäsenvaltioissa. Tätä varten on tärkeää määritellä tarkasti olosuhteet, joissa julkisia hankintoja koskevan unionin lainsäädännön tai sen soveltamista koskevan kansallisen lainsäädännön rikkomiset voivat johtaa komission tekemiin rahoitusoikaisuihin.
- **oikeasuhteisuuden** varmistaminen. Tätä varten on tärkeää, että komissio ottaa rahoitusoikaisusta päättäessään huomioon sääntöjenvastaisuuden¹ luonteen ja vakavuuden sekä siihen liittyvät rahoitusvaikutukset unionin talousarvioon.

Komissio tekee **rahoitusoikaisuja** sulkeakseen unionin rahoituksen ulkopuolelle menot, jotka ovat sovellettavan lainsäädännön vastaisia (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 144 artikla ja varainhoitoasetuksen 101 artiklan 8 kohta). Sääntöjenvastaisuus voi olla tarkasti mitattavissa tai sitten ei. Sääntöjenvastaisuuden taloudellinen vaikutus määritetään mahdollisuuksien mukaan tarkasti tutkimalla yksittäiset tapaukset, jotta voidaan laskea komissiolle korvausta varten väärin ilmoitettujen menojen tarkka määrä. Tällaisissa tapauksissa rahoitusoikaisu on laskettava tarkalleen. Julkisia hankintoja koskevien sääntöjenvastaisuuksien tapauksessa kuitenkin katsotaan, että taloudellista vaikutusta ei ole mahdollista arvioida tarkasti sääntöjenvastaisuuden luonteen vuoksi. Siksi tällaisissa tapauksissa asianomaisiin menoihin tulee soveltaa kiinteämääräistä oikaisua ottaen huomioon sääntöjenvastaisuuksien luonne ja vakavuus 1.4 kohdassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti.

Julkisten hankintojen alalla tapahtuneita sääntöjenvastaisuuksia analysoidaan unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevan tavoitteen ja unionin lainsäädännön (erityisesti avoimuuden, syrjimättömyyden, yhdenvertaisen kohtelun, oikeasuhteisuuden ja oikeusvarmuuden periaatteiden) mukaisesti. Lisäksi on muistettava, että rahoitusoikaisuja voidaan tehdä vain, jos tapahtuneella sääntöjenvastaisuudella on tai voisi olla taloudellinen vaikutus unionin talousarvioon. Sen vuoksi näissä suuntaviivoissa tarkoitettut sääntöjenvastaisuudet (tai niiden kanssa samankaltaiset sääntöjenvastaisuudet), joihin sovelletaan 2 jaksossa määritettyä kiinteämääräistä oikaisua, ovat sellaisia, joilla katsotaan olevan taloudellinen vaikutus². Tapauksissa, joissa julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkominen on luonteeltaan vain muutoseikkoja koskevaa, mutta sillä ei ole todellista tai mahdollista taloudellista vaikutusta, ei tehdä rahoitusoikaisuja³.

Näiden suuntaviivojen tarkoituksena on myös edistää julkisia hankintoja koskevien virheiden käsittelyn johdonmukaisuutta asianomaisissa komission yksiköissä, Euroopan tilintarkastustuomioistuimessa⁴ ja jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioilla on ensisijainen vastuu

¹ Näissä suuntaviivoissa 'sääntöjenvastaisuudella' tarkoitetaan julkisiin hankintoihin sovellettavan lainsäädännön rikkomista, joka aiheuttaa tai voisi aiheuttaa vahinkoa unionin talousarviolle.

² Jäljempänä 2 jaksossa kuvatut sääntöjenvastaisuudet ovat yleisimmin todettuja sääntöjenvastaisuuksia. Tämä luettelo ei ole tyhjentävä. Muita sääntöjenvastaisuuksia olisi käsiteltävä mahdollisuuksien mukaan vastaavasti kuin näissä suuntaviivoissa mainittuja sääntöjenvastaisuuksia.

³ Esimerkiksi, kun ilmoitus tehdystä sopimuksesta on julkaistu vaadittua myöhemmin tai sitä ei ole julkaistu lainkaan.

⁴ Vrt. Euroopan parlamentin vastuuvapauden myöntämistä koskeva suositus varainhoitovuoden 2010 osalta: ”Euroopan parlamentti (...) kehottaa siksi komissiota ja tilintarkastustuomioistuinta yhdenmukaistamaan

sääntöjenvastaisuuksien tutkimisesta ja tarvittavien rahoitusoikaisujen tekemisestä. Tässä yhteydessä suositellaan, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset soveltavat näissä suuntaviivoissa vahvistettuja perusteita ja rahoitusoikaisujen määriä, kun ne korjaavat omien yksikköjensä havaitsemia sääntöjenvastaisuuksia.

Rahoitusta saavat toimet olisi valittava sovellettavien EU:n ja kansallisten sääntöjen, myös julkisia hankintoja koskevien sääntöjen, mukaisesti. Tällöin on kaksi vaihtoehtoa:

a) Jos hankintasopimukseen käytetty hankintamenettely on julkisia hankintoja koskevien sääntöjen vastainen (tämä johtaisi rahoitusoikaisuun, kun kyseisen sopimuksen aiheuttamat menot ilmoitetaan komissiolle), mutta sopimusta ei ole vielä allekirjoitettu, toimivaltainen viranomainen voi ottaen huomioon mahdolliset lisäkustannukset ja aikarajoitukset kehottaa edunsaajaa käynnistämään uuden hankintamenettelyn noudattaen täysimääräisesti edellä mainittuja sääntöjä. Jos uutta tarjouskilpailua ei käynnistetä, sääntöjenvastaisuus tulisi korjata soveltaen näitä suuntaviivoja⁵.

b) Jos sääntöjenvastaisuus on havaittu sen jälkeen, kun sopimus on allekirjoitettu ja hanke on hyväksytty rahoitettavaksi (toimen missä tahansa vaiheessa), sääntöjenvastaisuus tulisi korjata näiden suuntaviivojen mukaisesti.

1.2. Soveltamisala

Kuten päätöksen 1 artiklassa todetaan, näissä suuntaviivoissa määritetään sen oikaisun määrä, jota on sovellettava silloin, kun on rikottu julkisia hankintoja koskevia sääntöjä, joita sovelletaan sopimukseen⁶, jotka aiheuttavat yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoitavia, unionin rahoittamia menoja⁷.

1.2.1. Direktiivien soveltamisalaan kuuluvat sopimukset

Näitä suuntaviivoja sovelletaan sääntöjenvastaisuuksiin, jotka liittyvät direktiiveissä⁸ määriteltyihin hankintasopimuksiin ja hankintaviranomaisiin. Jos sovelletaan direktiivin 2014/24/EU 13 artiklaa, näitä suuntaviivoja sovelletaan myös sopimuksiin, jotka ovat

---

*pikaisesti julkisissa hankinnoissa tapahtuneiden virheiden käsittelyä näissä kahdessa toimintalohkossa (maatalous ja luonnonvarat sekä koheesiopolitiikka, energia ja liikenne)*⁸.

⁵ Komissiolle ilmoitettaviin menoihin on sovellettava kiinteämääräistä ennakkokorjausta kyseisen sopimuksen osalta.

⁶ Näissä suuntaviivoissa termiä 'sopimus' käytetään laajassa merkityksessä eli sillä viitataan mihin tahansa hankintamenettelyyn.

⁷ Näitä suuntaviivoja ei sovelleta sääntöjenvastaisuuksiin, jotka vaikuttavat menoihin, joihin sovelletaan yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttöä koskevia sääntöjä.

⁸ Kyseessä ovat seuraavat direktiivit:

– Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna,

– Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65), sellaisena kuin se on muutettuna,

– Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243), sellaisena kuin se on muutettuna,

– Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/81/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemisen yhteydessä yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla (EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76).

hankintaviranomaisten rahoittamia, vaikka hankintaviranomaiset eivät ole tehneet kyseisiä sopimuksia.

1.2.2. Direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle jäävät sopimukset

Siltä osin kuin direktiivejä ei sovelleta⁹, mutta hankinta kuuluu perussopimuksen ja kansallisen julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön soveltamisalaan, näitä suuntaviivoja sovelletaan edellyttäen, että vähintään yksi seuraavista ehdoista täyttyy:

i) on olemassa 1.2.3 kohdassa tarkoitettu selvä rajat ylittävä intressi ja sopimusten tekemisessä ei kunnioiteta perussopimuksessa vahvistettuja avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita;

ii) kyseisillä sopimuksilla rikotaan selvästi kansallista julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä.

Näitä suuntaviivoja sovelletaan myös, jos kansallisissa säännöissä (mukaan lukien sopimus- tai myöntämisehdot) vaaditaan nimenomaisesti, että EU:n varojen saajat noudattavat kansallisia hankintasääntöjä tai vastaavia sääntöjä¹⁰, vaikka kyseiset edunsaajat eivät itse olisikaan direktiiveissä määriteltyjä hankintaviranomaisia. Siinä tapauksessa sääntöjenvastaisuudessa on kyse kansallisten sääntöjen rikkomisesta (eli avustusopimuksen ehdoissa viitataan perussopimuksen periaatteisiin tai julkisia hankintoja koskeviin kansallisiin sääntöihin).

Kaikissa tällaisissa tapauksissa vaadittu rahoitusoikaisujen taso tulisi määrittää 2 jaksossa mainittujen sääntöjenvastaisuustyyppien mukaisesti.

1.2.3. Rajat ylittävän intressin olemassaolo

Sen arvioinnissa, liittyykö sopimukseen, joihin direktiivejä ei sovelleta, rajat ylittävä intressi, todistustaakka on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan¹¹ komissiolla.

Tässä yhteydessä on ensiksi määriteltävä, onko olemassa tosiseikkoja, jotka voivat yhdessä muodostaa rajat ylittävän intressin, mukaan lukien seuraavat: i) sopimuksen kohde, ii) sen arvioitu arvo, iii) sopimuksen tekniset vaatimukset, iv) suorituspaikan maantieteellinen sijainti, v) näyttö toisista jäsenvaltioista tulleista tarjouksista tai toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden talouden toimijoiden ilmaisemasta kiinnostuksesta.

1.3. Menot, joihin rahoitusoikaisuja sovelletaan

Jos komissio havaitsee sääntöjenvastaisuuksia, jotka liittyvät julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattamatta jättämiseen, komissio määrittää rahoitusoikaisun määrän näiden suuntaviivojen mukaisesti. Rahoitusoikaisun määrä lasketaan niistä komissiolle ilmoitetuista menoista, jotka liittyvät siihen sopimukseen (tai sen osaan¹²), jota sääntöjenvastaisuus koskee,

⁹ Mukaan lukien sellaisia sosiaalipalveluja ja muita erityispalveluja koskevat palveluhankintasopimukset, joita ei mainita direktiivin 2014/24/EU liitteessä XIV.

¹⁰ Eli kansalliset tai ohjelman kelpoisuussäännöt, joissa ne edunsaajat, jotka eivät ole hankintaviranomaisia, veloitetaan noudattamaan määrättyä yksinkertaistettua hankintamenettelyä, kun ne tekevät sopimuksia toimittajiensa kanssa.

¹¹ Ks. tuomio C-507/03, *komissio v. Irlanti*, 2007, ECR I-9777, 32 ja 34 kohta. Ks. myös asiat C-412/04, *komissio v. Italia*, 2008, s. I-619; yhdistetyt asiat C-147/06 ja C-148/06, *SECAP SpA ja Santorso Soc. v. Comune di Torino*, 2008, ECR I-3565.

¹² Rahoitusoikaisu rajoittuu sopimuksen osaan, jos osa voidaan määrittää selvästi eli jos sopimus on jaettu osiin tai sopimukseen sovelletaan direktiivin 2014/24/EU 33 artiklassa tarkoitettua puitejärjestelyä. Näin on esimerkiksi silloin, kun tekninen eritelmä koskee vain yhtä sopimuksen osaa, kuten seuraavassa tapauksessa: hankintaviranomainen edellyttää, että tietokoneet ovat tietynmerkkinisiä (ilman pakollista mainintaa ”tai

käyttäen sopivaa kiinteämääräistä oikaisua 2 jakson mukaisesti ottaen huomioon 1.4 jaksossa mainitut perusteet.

Samaa korjausprosenttia olisi sovellettava kaikkiin tuleviin menoihin, joita samaan sopimukseen (tai sen osaan) liittyvä sääntöjenvastaisuus koskee, ennen kuin menot vahvistetaan komissiolle.

Käytännön esimerkki:

Tapauksessa, jossa rakennusurakkasopimuksen (joka on tehty soveltamalla laittomia valintaperusteita) yhteydessä komissiolle ilmoitettujen kokonaismenojen määrä on 10 000 000 euroa ja jossa oikaisu on 25 prosenttia, komissiolle toimitettavasta menoilmoituksesta vähennettävä määrä on 2 500 000 euroa. Unionin rahoitusta vähennetään siinä sen toimintalinjan osarahoitusosuuden perusteella, johon kuuluvina menot ilmoitettiin. Jos kansalliset viranomaiset aikovat jälkeinpäin ilmoittaa uusia menoja, jotka liittyvät samaan sopimukseen ja joita sama sääntöjenvastaisuus koskee, menoihin olisi sovellettava samaa 25 prosentin oikaisua ennen menojen ilmoittamista komissiolle¹³. Lopuksi sopimukseen liittyvien maksujen kokonaisarvo oikaistaan saman oikaisuprosentin perusteella.

1.4. Perusteet, jotka on otettava huomioon, kun päätetään oikeasuhteisesta oikaisun määrästä

Kuten 1.1 kohdassa todetaan, jos taloudellista vaikutusta ei voida laskea tarkasti sääntöjenvastaisuuden luonteen vuoksi, mutta sääntöjenvastaisuus sinänsä voi vaikuttaa talousarvioon, komissio voi laskea sovellettavan oikaisun määrän ottaen huomioon kolme perustetta eli sääntöjenvastaisuuksien luonteen ja vakavuuden¹⁴ sekä rahastoille koituvan taloudellisen tappion. Tämä tarkoittaa, että näiden suuntaviivojen 2 jaksossa esitetyn kiinteämääräisten korvausten asteikon perusteella tehdyt rahoitusoikaisu (5, 10, 25 ja 100 prosenttia) ovat suhteellisuusperiaatteen mukaisia. Edellä sanottu ei kuitenkaan vaikuta siihen, että sovellettavan oikaisun lopullisen määrän laskennassa on otettava huomioon kaikki sääntöjenvastaisuuden piirteet, jotka liittyvät kiinteän määrän määrittämisessä huomioon otettuihin seikkoihin¹⁵.

Jos samassa hankintamenettelyssä havaitaan useampi kuin yksi sääntöjenvastaisuus, oikaisujen määrät eivät kumuloidu. Kyseiseen sopimukseen sovellettavan oikaisun määrästä päätetään vakavimman sääntöjenvastaisuuden perusteella 2 jakson mukaisesti.

Joissakin tapauksissa julkisiin hankintoihin liittyvät yksittäiset sääntöjenvastaisuudet voivat olla luonteeltaan järjestelmää koskevia ja johtua hallinto- ja valvontajärjestelmässä olevasta puutteesta. Tällaisissa tapauksissa sen jälkeen, kun yksittäiset julkisiin hankintoihin liittyvät sääntöjenvastaisuudet on korjattu, jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä, jotka koskevat muita hankintamenettelyjä, joihin saman tyyppiset sääntöjenvastaisuudet vaikuttavat. Jos näin ei tehdä (eli jos kaikkia menoja, joihin puute on vaikuttanut, ei ole oikaistu), komissio soveltaa vastaavia korjaavia toimenpiteitä, mukaan lukien

---

vastaavia”), osassa laajempaa, sairaalaa koskevaa rakennusurakkasopimusta. Tällaisessa tapauksessa rahoitusoikaisu koskee vain sopimuksen mukaisesti hankittuihin tietokoneisiin liittyviä menoja eikä koko sopimuksen menoja.

¹³ Kansallisten viranomaisten on säilytettävä täydellinen jäljitysketju sopimukseen sovelletuista rahoitusoikaisuista, mukaan lukien asianmukainen kirjanpitoaineisto.

¹⁴ Sääntöjenvastaisuuden vakavuutta arvioidaan ottaen huomioon seuraavat tekijät: kilpailun taso, avoimuus ja yhdenvertainen kohtelu.

¹⁵ Ks. erityisesti asetuksen (EU) N:o 1303/2013 144 artiklan 2 kohta ja Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintunut oikeuskäytäntö C-406/14 (47–49 kohta) ja C-408/16 (65 ja 66 kohta).

nettomääräiset rahoitusoikaisut, kuhunkin rahastoon sovellettavien alakohtaisten sääntöjen mukaisesti. Rahoitusoikaisuja sovelletaan sääntöjenvastaisuuteen liittyviin hankintamenettelyihin, joiden osalta ei ole vielä tehty yksittäisiä oikaisuja.

1.5. Petokset

100 prosentin rahoitusoikaisua sovelletaan menoihin, joihin liittyy julkisia hankintoja koskevien sääntöjen rikkomisesta johtuvia, EU:n talousarvioon vaikuttavia sääntöjenvastaisuuksia, ja joissa on kyse direktiivin (EU) 2017/1371 3–5 artiklassa määritellyistä unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavasta petoksesta tai muusta rikoksesta¹⁶, jonka toimivaltainen lainkäyttöelin tai toimivaltainen EU:n tai kansallinen viranomaislainen on todennut ilmoitettuja sääntöjenvastaisuuksia tukevien todisteiden perusteella.

Petoksen voivat havaita korruption ja petosten torjuntaan erikoistuneet EU:n tai kansalliset hallinto- ja rikostutkintaelimet.

Komission ja kansallisten tarkastusviranomaisten¹⁷ tarkastajilla ei ole toimivaltuuksia tutkia petostapauksia (ellei niille ole annettu erityistä vastuuta kansallisessa lainsäädännössä). Sen vuoksi niiden raportit, vaikka niissä todettaisiin petoksellisen menettelyn riski tai todennäköisyys, eivät sinänsä vahvista petoksen tapahtumista. Tämä ei vaikuta direktiivin (EU) 2017/1371 15 artiklan 3 kohdassa säädettyyn velvollisuuteen, jonka mukaan niiden ”*on paljastettava OLAFille ja muille toimivaltaisille viranomaisille kaikki teot, jotka ne ovat saaneet tietoonsa tehtäviänsä hoitaessaan ja jotka voidaan luokitella rikokseksi*”, eikä siihen, että ”*jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset tilintarkastuselimet toimivat samoin*”.

---

¹⁶ Tästä säädetään unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin 5 päivänä heinäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa.

¹⁷ Tai Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston mukaiset todentamisviranomaiset.

2. SÄÄNTÖJENVASTAISUUDET JA VASTAAVAT RAHOITUSOIKKAISUJEN MÄÄRÄT

2.1. Hankintailmoitus ja tarjouseritelmä

Nr o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
1.	Hankintailmoitusta ei ollut julkaistu. Perusteeton suorahankinta (eli laitton neuvottelumenettely julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta).	Direktiivin 2014/23/EU 31 artikla Direktiivin 2014/24/EU 26, 32 ja 49 artikla Direktiivin 2014/25/EU 44, 67 ja 69 artikla	Hankintailmoitusta ei ole julkaistu asiaa koskevien sääntöjen mukaisesti (esim. julkaisu <i>Euroopan unionin virallisessa lehdessä</i> (EUVL) silloin, kun sitä edellytetään direktiiveissä.	100 %
			Tätä sovelletaan myös suorahankintoihin tai neuvottelumenettelyihin, jotka on tehty ilman hankintailmoituksen julkaisemista, jos niiden käyttöperusteet eivät täyty.	
			Sama kuin edellä lukuun ottamatta sitä, että ilmoitus on julkaistu muulla asianmukaisella tavalla ¹⁹ .	25 %
2.	Urakka-/palvelu-/tarvikesopimuksia on jaettu osiin keinotekoisesti.	Direktiivin 2014/23/EU 8 artiklan 4 kohta Direktiivin 2014/24/EU 5 artiklan 3 kohta	Rakennusurakkasopimus tai suunniteltu hankinta, jolla on tarkoitus hankkia tietty määrä tavaraa ja/tai palveluja, jaetaan keinotekoisesti useaan sopimukseen. Tämän seurauksena jokainen rakennusurakan/tavaroiden/palvelujen osaa koskeva sopimus jää direktiivien kynnsarvon alle, mikä estää	100 % (tätä oikaisua sovelletaan, jos rakennusurakkaa/ta varoita/palveluja koskevaa

¹⁸ Mainittu oikeuskäytäntö viittaa direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY säännöksiin. Esitetty tulkinta voi kuitenkin koskea myös vuonna annettujen 2014 direktiivien säännöksiä.

¹⁹ Muu asianmukainen tapa tarkoittaa sitä, että hankintailmoitus on julkaistu tavalla, jolla varmistetaan, että toisessa jäsenvaltiossa sijaitseva yritys saa asianmukaiset tiedot julkisesta hankinnasta ennen sen tekemistä, jotta yritys voi esittää tarjouksen tai ilmaista kiinnostuksensa sopimusta kohtaan. Käytännössä näin tapahtuu silloin, kun i) hankintailmoitus julkaistaan kansallisella tasolla (kansallisen lainsäädännön tai sääntöjen mukaisesti) ja/tai ii) sopimuksista tiedottamista koskevia perusvaatimuksia on noudatettu (ks. lisätietoja näistä vaatimuksista komission selittävän tiedonannon nro 2006/C 179/02 2.1 jaksossa).

Nr o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
		Direktiivin 2014/25/EU 16 artiklan 3 kohta C-574/10, komissio/Saksa, T-358/08, Espanja/komissio ja T-384/10, Espanja/komissio	koko rakennusurakkaa / kaikkia tavaroita/palveluja koskevan julkaisun EUVL:ssä ²⁰ . Sama kuin edellä lukuun ottamatta sitä, että julkaisu on tehty muulla asianmukaisella tavalla, samoin ehdoin kuin edellä 1 kohdassa.	hankintailmoitusta ei ole julkaistu EUVL:ssä, vaikka direktiiveissä niin vaaditaan). 25 %
3.	Ei ole perusteltu, miksi sopimus on jätetty jakamatta eriin.	Direktiivin 2014/24/EU 46 artiklan 1 kohta	Hankintaviranomainen ei ilmoita pääasiallisia syitä päätökselleen olla jakamatta hankintasopimusta osiin.	5 %
4.	Tarjousten vastaanottamiselle asetettuja määräaikoja ei ole noudatettu tai osallistumishakemusten vastaanottamiselle asetettuja määräaikoja ei ole	Direktiivin 2014/24/EU 27–30 artikla, 47 artiklan 1 ja 3 kohta ja 53 artiklan 1 kohta Direktiivin 2014/25/EU 45–48 kohta, 66 artiklan 3 kohta ja	Direktiiveissä säädettyjen määräaikojen lyhentäminen on vähintään 85 prosenttia tai määräaika on enintään viisi päivää. Direktiiveissä säädettyjen määräaikojen lyhentäminen on vähintään 50 prosenttia (mutta alle 85 prosenttia) ²² .	100 % 25 %

²⁰ Samaa lähestymistapaa voidaan soveltuvin osin soveltaa sopimuksiin, joihin sovelletaan vain julkisia hankintoja koskevia kansallisia sääntöjä ja joissa rakennusurakan/tavaroiden/palvelujen keinotekoinen jakaminen on estänyt julkaisemisen näiden sääntöjen mukaisesti.

²² Esimerkiksi 35 päivän vähimmäismääräaika tarjousten vastaanottamiselle (direktiivin 2014/24/EU 27 artiklan mukaisesti) voi johtaa seuraaviin kahteen tilanteeseen: 1) hankintaviranomaisen soveltama määräaika oli 10 päivää, mikä tarkoittaa määräajan lyhentämistä 71,4 prosentilla [= (35-10)/35], mikä johtaa 25 prosentin rahoitusoikaisuun; 2) hankintaviranomaisen soveltama määräaika oli 10 päivää, mutta vähimmäismääräaika voisi olla 15 päivää (koska ennakoilmoitus julkaistiin), mikä merkitsee määräajan lyhentämistä 33 prosentilla [= (15-10)/15], mikä johtaa 10 prosentin rahoitusoikaisuun.

Nr o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
	noudatettu ²¹ tai tarjousten vastaanottamiselle asetettuja määräaikoja ei ole pidennetty vaikka hankinta-asiakirjoihin on tehty merkittäviä muutoksia.	73 artiklan 1 kohta	Direktiiveissä säädettyjen määräaikojen lyhentäminen on vähintään 30 prosenttia (mutta alle 50 prosenttia) tai määräaikoja ei ole pidennetty vaikka hankinta-asiakirjoihin on tehty merkittäviä muutoksia ²³ .	10 %
			Direktiiveissä säädettyjen määräaikojen lyhentäminen on alle 30 prosenttia.	5 %
5.	Mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla on liian vähän aikaa tutustua tarjouspyyntöasiakirjoihin tai tarjouspyyntöasiakirjoihin tutustumista on rajoitettu.	Direktiivin 2014/23/EU 29 ja 34 artikla Direktiivin 2014/24/EU 22 ja 53 artikla Direktiivin 2014/25/EU 40 ja 73 artikla	Talouden toimijoilla (eli mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla) on liian vähän aikaa tutustua tarjouspyyntöasiakirjoihin (eli enintään 50 prosenttia tarjousten vastaanottamiselle tarjouspyyntöasiakirjoissa asetetuista määräajoista asiaa koskevien säännösten mukaisesti), mikä luo perusteettoman esteen julkisten hankintojen avaamiselle kilpailulle. Talouden toimijoiden (eli mahdollisten tarjoajien/ehdokkaiden) aikaa tutustua tarjouspyyntöasiakirjoihin on lyhennetty, mutta lyhennys on alle 80 prosenttia tarjousten vastaanottamiselle asetetuista määräajoista asiaa koskevien säännösten mukaisesti.	10 % 5 %

²¹ Näitä määräaikoja sovelletaan avoimiin menettelyihin, rajoitettuihin menettelyihin ja tarjousperusteisiin neuvottelumenettelyihin. Lisäksi on otettava huomioon direktiivin 2014/24/EU 47 artiklan 1 kohta: ”*Tarjousten ja osallistumishakemusten vastaanottamista koskevia määräaikoja vahvistaessaan hankintaviranomaisten on otettava huomioon hankintasopimuksen monitahoisuus ja tarjousten laatimiseen tarvittava aika, sanotun kuitenkin rajoittamatta 27–31 artiklassa vahvistettujen vähimmäismääräaikojen noudattamista*”.

²³ Vrt. direktiivin 2014/24/EU 47 artiklan 3 kohdan b alakohta.

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			<p>Talouden toimijoilla (eli mahdollisilla tarjoajilla/ehdokkailla) on enintään viisi päivää aikaa tutustua tarjouspyyntöasiakirjoihin</p> <p>tai</p> <p>jos hankintaviranomainen ei ole asettanut hankinta-asiakirjoja²⁴ sähköisessä muodossa ilmaiseksi, rajoituksetta, suoraan ja kokonaan kaikkien saataville, kuten direktiivin 2014/24/EU 53 artiklan 1 kohdassa säädetään, kyseessä on vakava sääntöjenvastaisuus²⁵.</p>	25 %
6.	<p>Tarjousten vastaanottamiselle asetettujen määräaikojen pidentämistä ei ole julkaistu²⁶</p> <p>tai</p>	<p>Direktiivin 2014/23/EU 39 artikla 3 ja</p> <p>Direktiivin 2014/24/EU 47 artikla 18 ja</p> <p>Direktiivin 2014/25/EU 66 artikla 36 ja</p>	<p>Tarjousten (tai osallistumishakemusten) vastaanottamiselle asetetut alkuperäiset määräajat korjattiin sovellettavien säännösten mukaisesti, mutta niitä pidennettiin ilman asianmukaista julkaisemista asiaa koskevien sääntöjen mukaisesti (eli julkaiseminen EUVL:ssä) <u>julkaisemalla pidennetyt määräajat muulla tavalla</u> (ks. edellä 1 kohdassa esitetyt ehdot).</p>	5 %
	<p>tai tarjousten vastaanottamiselle asetettuja määräaikoja ei ole pidennetty.</p>		<p>Sama kuin edellä, <u>mutta pidennettyjä määräaikoja ei julkaistu muulla tavalla</u> (ks. edellä 1 kohdassa esitetyt ehdot)</p> <p>tai</p> <p>tarjousten vastaanottamiselle asetettuja määräaikoja ei ole pidennetty, jos lisätietoja ei talouden toimijan hyvissä ajoin esittämästä pyynnöstä huolimatta mistä</p>	10 %

²⁴ Jos hankinta-asiakirjat ovat olleet saatavilla sähköisessä muodossa, mutta aikaa on lyhennetty, edellä mainittuja määriä 25, 10 ja 5 prosenttia sovelletaan vastaavasti.

²⁵ Lukuun ottamatta tapauksia, joissa esitettyjä 2 ja 3 alakohdan mukaisia ehtoja on noudatettu. Tällaisissa tapauksissa oikaisua ei tehdä.

²⁶ Tai osallistumispyyntöjen vastaanottamiselle asetettujen määräaikojen pidentämistä ei ole julkaistu. Näitä määräaikoja sovelletaan rajoitettuihin menettelyihin ja neuvottelumenettelyihin, joihin liittyy julkaistu hankintailmoitus.

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			tahansa syystä toimiteta viimeistään kuusi päivää ennen tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan päättymistä ²⁷ .	
7.	Tapaukset, joissa ei ole perusteltua käyttää tarjousperusteista neuvottelumenettelyä tai kilpailullista neuvottelumenettelyä.	Direktiivin 2014/24/EU 26 artiklan 4 kohta	Hankintaviranomainen tekee hankintasopimuksen tarjousperusteisella neuvottelumenettelyllä tai kilpailullisella neuvottelumenettelyllä tilanteissa, joista ei säädetä direktiivissä.	25 %
			Tapauksissa, joissa hankintaviranomainen on varmistanut täyden avoimuuden, mukaan lukien kyseisten menettelyjen käytön perustelu hankinta-asiakirjoissa, ei ole rajoitettu niiden sopivien ehdokkaiden lukumäärää, jotka tekevät alustavan tarjouksen, ja tarjousneuvotteluissa on varmistettu kaikkien tarjoajien yhdenvertainen kohtelu.	10 %
8.	Sähköisiä ja yhdistettyjä hankintoja koskevassa direktiivissä vahvistettua menettelyä ei ole noudatettu ²⁸ .	Direktiivin 2014/24/EU 33–39 artikla Direktiivin 2014/25/EU 51–57 artikla	Sähköisiä ja yhdistettyjä hankintoja ²⁹ koskevia erityisiä menettelyjä ei ole noudatettu niin kuin sovellettavassa direktiivissä säädetään, ja noudattamatta jättämisellä on voinut olla ennaltaehkäisevä vaikutus mahdollisiin tarjoajiin ³⁰ .	10 %

²⁷ Vrt. direktiivin 2014/24/EU 47 artiklan 3 kohdan a alakohta. Kyseisen direktiivin 27 artiklan 3 kohdassa ja 28 artiklan 6 kohdassa tarkoitettussa nopeutetussa menettelyssä tämä määräaika on neljä päivää.

²⁸ Lukuun ottamatta tapauksia, joissa muun tyyppiset näissä suuntaviivoissa esitetyt sääntöjenvastaisuudet kattavat tämän sääntöjenvastaisuuden.

²⁹ Kyseisiä hankintamenettelyjä ovat: puitejärjestelyt, dynaamiset hankintajärjestelmät, sähköiset huutokaupat, sähköiset luettelot, yhteishankintatoiminnot ja yhteishankintayksiköt.

³⁰ Esimerkiksi: puitejärjestelyn enimmäiskesto ylittää neljä vuotta ilman asianmukaista perustelua.

Nr o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			Jos sopimus on tehty noudattamatta jättämisen vuoksi muusta tarjouksesta kuin siitä, josta sopimus olisi pitänyt tehdä, kyseessä on vakava sääntöjenvastaisuus ³¹ .	25 %
9.	Hankintailmoituksessa ei ole julkaistu valinta- ja/tai sopimuskentekoperusteita (ja niiden painotuksia), sopimusten toteuttamisedellytyksiä tai teknisiä eritelmiä tai sopimuskentekoperusteita ja niiden painotuksia ei ole kuvattu riittävän yksityiskohtaisesti tai selvityksiä/lisätietoja ei ole toimitettu/julkaistu.	<p>Direktiivin 2014/23/EU 31, 33, 34, 36, 37, 38 ja 41 kohta ja liite V (7.c ja 9 kohta)</p> <p>Direktiivin 2014/24/EU 42, 51, 53, 56–63, 67 ja 70 kohta, liitteessä V oleva C osa (11.c ja 18 kohta) sekä liite VII</p> <p>Direktiivin 2014/25/EU 60, 71, 73, 76–79, 82 ja 87 kohta, liite VIII ja liite XI, A (16 ja 19 kohta) B (15 ja 16 kohta) ja C (14 ja 15 kohta)</p> <p>Direktiivin 2014/24/EU 18 artiklassa mainittu yhdenvertaisen kohtelun periaate</p> <p>Oikeuskäytäntö: ECJ-07/2016 Dimarso, ECJ-11/2010 komissio v.</p>	<p>a) Hankintailmoituksessa³² ei ole julkaistu valinta- ja/tai sopimuskentekoperusteita (ja niiden painotuksia).</p> <p>b) Hankintailmoituksessa³³ ei ole julkaistu sopimuksen toteuttamisen ehtoja tai teknisiä eritelmiä.</p> <p>c) Sopimuskentekoperusteita ja niiden painotuksia ei ole kuvattu riittävän yksityiskohtaisesti hankintailmoituksessa eikä tarjouseritelmässä, mikä rajoittaa kilpailua perusteettomasti (eli riittävän yksityiskohtaisten tietojen puutteella on voinut olla ennaltaehkäisevä vaikutus mahdollisiin tarjoajiin)³⁴.</p> <p>d) Hankintaviranomainen ei ole toimittanut (valinta-/sopimuskentekoperusteita koskevia) selvityksiä tai lisätietoja kaikille tarjoajille tai julkaissut niitä.</p>	<p>25 %</p> <p>10 %</p>

³¹ Jos noudattamatta jättäminen merkitsee sitä, että hankintailmoitusta ei ole julkaistu, oikaisun määrä määritetään edellä olevan 1 kohdan mukaisesti.

³² Tai tarjouspyyntöasiakirjoissa, jos ne julkaistaan yhdessä hankintailmoituksen kanssa.

³³ Tai tarjouspyyntöasiakirjoissa, jos ne julkaistaan yhdessä hankintailmoituksen kanssa.

³⁴ Paitsi jos hankintaviranomainen on selvittänyt sopimuskentekoperusteet ja niiden painotukset riittävän yksityiskohtaisesti tarjoajien pyynnöstä ennen tarjousten jättämisen määräaika.

Nr o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
		Irlanti, ECJ-01/2008 Lianakis		
10.	<p>Sellaisten</p> <ul style="list-style-type: none"> – poissulkemis-, valinta-, sopimuskentekoperusteiden, – sopimusten toteuttamisedellytysten tai – teknisten eritelmien käyttö, <p>jotka ovat <u>syrjiviä</u> perusteettomien kansallisten, alueellisten tai paikallisten preferenssien vuoksi.</p>	<p>Direktiivin 2014/23/EU 36, 37, 38 ja 41 artikla suhteessa 3 artiklaan</p> <p>Direktiivin 2014/24/EU 42, 56–63, 67 ja 70 artikla suhteessa 18 artiklan 1 kohtaan sekä liite VII</p> <p>Direktiivin 2014/25/EU 60, 76–79, 82 ja 87 artikla suhteessa 36 artiklan 1 kohtaan sekä liite VIII</p>	<p>Tapaukset, joissa talouden toimijat ovat voineet luopua tarjoamisesta sellaisten poissulkemis-, valinta- ja/tai sopimuskentekoperusteiden tai sopimusten toteuttamisedellytysten takia, jotka sisältävät perusteettomia kansallisia, alueellisia tai paikallisia preferenssejä.</p> <p>Tämä tarkoittaa esimerkiksi tapauksia, joissa on esitetty vaatimus, että tarjoajalla on tarjouksen jättämisen ajankohtana jotain seuraavista:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) laitos tai edustaja maassa tai alueella; tai ii) kokemusta ja/tai pätevyys maassa tai alueella³⁵; iii) laitteita maassa tai alueella. <p>Sama kuin edellä lukuun ottamatta sitä, että kilpailun vähimmäistaso on kuitenkin varmistettu eli usea talouden toimija on jättänyt tarjouksia, jotka on hyväksytty ja täyttävät valintaperusteet.</p>	<p>25 %</p> <p>10 %</p>
11.	<p>Sellaisten</p> <ul style="list-style-type: none"> – poissulkemis-, valinta-, 	Direktiivin 2014/23/EU 36, 37, 38 ja 41 artikla suhteessa 3 artiklaan	Tämä viittaa perusteisiin tai ehtoihin, jotka vaikka eivät olekaan syrjiviä kansallisten/alueellisten/paikallisten preferenssien vuoksi rajoittavat kuitenkin talouden	10 %

³⁵ Määritellyt valintaperusteet eivät saa olla syrjiviä tai rajoittavia ja niiden on oltava yhteydessä sopimuksen kohteeseen ja oikeasuhteisia. Jos erityisten valintaperusteiden riittävän tarkka kuvaaminen ei ole mahdollista, valintaperusteissa käytettyyn viitteeseen on lisättävä sanat ”tai vastaava”, jotta varmistetaan avaaminen kilpailulle. Silloin kuin nämä ehdot täyttyvät, rahoitusoikaisua ei tehdä.

Nr o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
	<p>sopimuksentekoperusteiden,</p> <p>– sopimusten toteuttamisedellytysten tai</p> <p>– teknisten eritelmien käyttö,</p> <p>jotka eivät ole syrjiviä edellä mainitulla tavalla mutta jotka silti rajoittavat talouden toimijoiden osallistumista.</p>	<p>Direktiivin 2014/24/EU 42, 56–63, 67 ja 70 artikla suhteessa 18 artiklan 1 kohtaan sekä liite VII</p> <p>Direktiivin 2014/25/EU 60, 76–79, 82 ja 87 artikla suhteessa 36 artiklan 1 kohtaan sekä liite VIII</p>	<p>toimijoiden pääsyä erityiseen hankintamenettelyyn, kuten seuraavissa tapauksissa:</p> <p>1) tapaukset, joihin liittyy tietyn sopimuksen osalta valmiuksien vähimmäistasoja, jotka eivät kuitenkaan ole oikeasuhteisia sopimuksen kohteeseen nähden;</p> <p>2) tapaukset, joissa valintaperusteita on käytetty tarjoajien/ehdokkaiden arvioinnissa sopimuksentekoperusteina;</p> <p>3) tapaukset, joissa on vaadittu tiettyjä tuotemerkkejä/tuotenimiä/normeja³⁶, paitsi jos vaatimukset liittyvät sopimuksen lisäosaan ja mahdollinen vaikutus EU:n talousarvioon on vain muodollinen (vrt. 1.4 jakso).</p>	
			<p>Tapaukset, joissa on sovellettu rajoittavia perusteita/ehtoja/eritelmiä mutta kilpailun vähimmäistaso on kuitenkin varmistettu eli useita talouden toimijoita on jättänyt tarjouksia, jotka on hyväksytty ja täyttävät valintaperusteet.</p>	5 %
			<p>Tapaukset, joihin liittyy tietyn sopimuksen osalta valmiuksien vähimmäistasoja, jotka eivät selvästikään liity sopimuksen kohteeseen</p> <p>tai</p> <p>tapaukset, joissa poissulkemis-, valinta- ja/tai</p>	25 %

³⁶ Sallimatta vastaavaa tuotemerkkiä/tuotenimeä jättämällä pois pakollisen maininnan ”tai vastaava”.

Nr o	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
			sopimuksentekoperusteet tai sopimusten toteuttamisedellytykset ovat johtaneet tilanteeseen, jossa vain yksi talouden toimija on voinut jättää tarjouksen, eikä tätä tulosta voida perustella kyseisen sopimuksen teknisillä erityispiirteillä.	
12.	Sopimuksen kohde on määritelty puutteellisesti tai epämääräisesti ³⁷ .	Direktiivin 2014/23/EU 3 artikla Direktiivin 2014/24/EU 18 artiklan 1 kohta Direktiivin 2014/25/EU 36 artikla <i>Asiat C-340/02, komissio/Ranska, EU:C:2004:623 ja C-299/08, komissio/Ranska, EU:C:2009:769</i> C-423/07, komissio/Espanja	Hankintailmoituksen kuvaus ja/tai tarjouseritelmä on puutteellinen tai epämääräinen, niin etteivät mahdolliset tarjoajat/ehdokkaat pysty määrittämään täysin sopimuksen kohdetta, mikä aiheuttaa ennaltaehkäisevän vaikutuksen ja rajoittaa mahdollisesti kilpailua ³⁸ .	10 %
13.	Alihankintaa rajoitetaan perusteettomasti.	Direktiivin 2014/23/EU 38 artiklan 2 kohta ja 42 artikla Direktiivin 2014/24/EU 63 artiklan 2 kohta ja 71 artikla Direktiivin 2014/25/EU 79 artiklan	Tarjouspyyntöasiakirjoissa (esimerkiksi teknisissä eritelmissä) asetetaan rajoituksia alihankkijoiden käytölle sopimuksen osassa, joka on määritetty abstraktisti sopimuksen tietyksi prosenttiosuudeksi, riippumatta siitä, onko mahdollista tarkistaa mahdollisten alihankkijoiden valmiuksia, ja ilman mainintaa kyseisten tehtävien olennaisesta luonteesta.	5 %

³⁷ Paitsi jos i) direktiiveissä sallitaan neuvottelu tai ii) sopimuksen kohde on selvitetty hankintailmoituksen julkaisun jälkeen ja selvitys on julkaistu EUVL:ssä.

³⁸ Eli hankintoihin liittyvien valitusten tai ilmoitusten avulla on todettu, että tarjouseritelmät ovat niin puutteellisia, etteivät mahdolliset tarjoajat pysty määrittämään sopimuksen kohdetta. Mahdollisten tarjoajien esittämien kysymysten määrä ei kuitenkaan osoita sääntöjenvastaisuutta edellyttäen, että hankintaviranomainen vastaa kysymyksiin asianmukaisesti direktiivin 2014/24/EU 47 artiklan 3 kohdan ja 53 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Sovellettava lainsäädäntö ¹⁸	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
		3 kohta ja 88 kohta Asia C-406/14, EU:C:2016:652, <i>Wroclaw – Miasto na prawach powiatu</i> , 34 kohta		

2.2. Tarjoajien valinta ja tarjousten arviointi

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
14.	Valintaperusteita (tai teknisiä eritelmiä) on muutettu tarjoustensaavaamisen jälkeen tai niitä on sovellettu virheellisesti.	Direktiivin 2014/23/EU 3 artiklan 1 kohta ja 37 artikla Direktiivin 2014/24/EU 18 artiklan 1 kohta ja 56 artiklan 1 kohta Direktiivin 2014/25/EU 36 artiklan 1 kohta ja 76 artiklan 1 kohta	Valintaperusteita (tai teknisiä eritelmiä) on muutettu valintavaiheessa tai sovellettu väärin valintavaiheessa, mikä on johtanut sellaisten voittaneiden tarjoustensa hyväksymiseen, joita ei olisi pitänyt hyväksyä (tai sellaisten tarjoustensa hylkäämiseen, jotka olisi pitänyt hyväksyä ³⁹), jos julkaistuja valintaperusteita olisi noudatettu.	25 %
15.	Tarjoukset on arvioitu sopimuksentekoperusteiden, jotka ovat erilaiset kuin hankintailmoituksessa	Direktiivin 2014/23/EU 41 artikla	Hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmissä mainittuja sopimuksentekoperusteita (tai vastaavia lisäperusteita tai painotuksia) 1) ei ole noudatettu tarjoustensa arvioinnissa tai 2)	10 %

³⁹ Ellei hankintaviranomainen voi selvästi osoittaa, että hylätty tarjous ei missään tapauksessa olisi voittanut ja että sen vuoksi sääntöjenvastaisuudella ei ole taloudellista vaikutusta.

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
	tai tarjouseritelmässä mainitut tai arviointi on tehty käyttäen ylimääräisiä sopimuskentekoperusteita, joita ei ollut julkaistu.	Direktiivin 2014/24/EU 67 ja 68 artikla Direktiivin 2014/25/EU 82 ja 83 artikla Asiat C-532/06, <i>Lianakis</i> , EU:C:2008:40, 43– 44 kohta ja C-6/15, <i>TNS Dimarso</i> , 25– 36 kohta	arvioinnissa on käytetty julkaisemattomia, ylimääräisiä sopimuskentekoperusteita ⁴⁰ . Jos kahdella edellä mainitulla tapauksella on ollut syrjivä vaikutus (perusteettomien kansallisten, alueellisten tai paikallisten preferenssien vuoksi), kyseessä on vakava sääntöjenvastaisuus.	25 %
16.	Sopimuksen myöntämiseen liittyvä jäljitysketju on riittämätön.	Direktiivin 2014/24/EU 84 artikla Direktiivin 2014/25/EU 100 artikla	Asiaa koskevat asiakirjat (jotka vahvistetaan direktiivien sovellettavissa säännöksissä) eivät riitä perusteeksi sopimuksen tekemiselle, mikä johtaa avoimuuden puutteeseen. Asiaa koskeviin asiakirjoihin tutustumisen epääminen on kriittinen sääntöjenvastaisuus, koska hankintaviranomainen ei esitä näyttöä siitä, että hankintamenettely on ollut sovellettavien sääntöjen mukainen.	25 % 100 %
17.	Sopimuskentekomenettelyn aikana on käyty neuvotteluja, mukaan lukien voittaneen tarjouksen muuttaminen	Direktiivin 2014/23/EU 37 artiklan 6 kohta ja	Hankintaviranomainen on antanut tarjoajan/ehdokkaan muuttaa tarjoustaan ⁴¹ tarjousten arvioinnin aikana, ja muutos on johtanut sopimuksen tekemiseen kyseisen tarjoajan/ehdokkaan kanssa,	25 %

⁴⁰ Direktiivin 2014/24/EU 67 artiklan 5 kohdan ja siihen liittyvän oikeuskäytännön mukaisesti.

⁴¹ Lukuun ottamatta neuvottelumenettelyä ja kilpailullista neuvottelumenettelyä sekä tilanteita, joissa direktiivit mahdollistavat sen, että tarjoajat/ehdokkaat toimittavat, lisäävät, selventävät tai täydentävät tietoja ja asiakirjoja.

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta viiteasiakirjat	/ Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
	arvioinnin aikana.	59 artikla Direktiivin 2014/24/EU 18 artiklan 1 kohta ja 56 artiklan 3 kohta Direktiivin 2014/25/EU 36 artiklan 1 kohta ja 76 artiklan 4 kohta, asiat C-324/14, <i>Partner Apelski</i> <i>Dariusz</i> , EU:C:2016:214, 69 kohta ja C-27/15, <i>Pippo Pizzo</i> EU:C:2016:404 Yhdistetyt asiat C- 21/03 ja C-34/03, <i>Fabricom</i> , EU:C:2005:127	tai hankintaviranomainen on neuvotellut avoimessa tai rajoitetussa menettelyssä tarjoajan/tarjoajien kanssa arviointivaiheen aikana, mikä on johtanut sopimuksen merkittävään muuttumiseen verrattuna hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä oleviin alkuperäisiin ehtoihin, tai hankintaviranomainen on antanut tarjoajan/ehdokkaan muuttaa kohdetta, sopimuksentekoperusteita ja vähimmäisvaatimuksia neuvottelujen aikana, ja muutos on johtanut sopimuksen tekemiseen kyseisen tarjoajan/ehdokkaan kanssa.	

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
18.	Ehdokkaat/tarjoajat ovat olleet sääntöjen vastaisesti etukäteen yhteydessä hankintaviranomaiseen.	Direktiivin 2014/23/EU 3 artikla ja 30 artiklan 2 kohta Direktiivin 2014/24/EU 18 artiklan 1 kohta sekä 40 ja 41 artikla Direktiivin 2014/25/EU 36 artiklan 1 kohta ja 59 artikla Yhdistetyt asiat C 21/03 ja C 34/03, Fabricom, EU:C:2005:127	Tarjoaja on antanut hankintaviranomaiselle etukäteen neuvoja, mikä on johtanut kilpailun vääristymiseen tai syrjimättömyyden, yhdenvertaisen kohtelun ja avoimuuden periaatteiden rikkomiseen, kuten direktiivin 2014/24/EU 40 ja 41 artiklassa säädetään ⁴² .	25 %
19.	Tarjousperusteinen neuvottelumenettely, jossa hankintailmoituksessa tai tarjouseritelmässä esitettyjä edellytyksiä on muutettu merkittävästi.	Direktiivin 2014/24/EU 29 artiklan 1 ja 3 kohta Direktiivin 2014/25/EU 47 artikla	Tarjousperusteisen neuvottelumenettelyn yhteydessä sopimuksen alkuperäisiä ehtoja on muutettu olennaisesti ⁴³ , mikä on edellyttänyt uuden tarjouspyynnön julkaisemista.	25 %
20.	Poikkeuksellisen alhaisia tarjouksia on hylätty perusteettomasti.	Direktiivin 2014/24/EU 69 artikla	Tarjouksia, jotka vaikuttavat poikkeuksellisen alhaisilta rakennusurakoihin/tavaroihin/palveluihin nähden, on hylätty, mutta hankintaviranomainen ei ole pyytänyt tarjoajilta kirjallisesti	25 %

⁴² Tällaiset neuvot ovat sääntöjenvastaisia riippumatta siitä, tapahtuuko neuvonta tarjouspyyntöasiakirjojen laatimisen aikana vai sitä edeltävän hankehakumenettelyn aikana.

⁴³ Ks. direktiivin 2014/24/EU 29 artiklan 3 kohdan viimeinen rivi.

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
		Direktiivin 2014/25/EU 84 artikla Yhdistetyt asiat C- 285/99 <i>Lombardini</i> ja C-286/99 <i>Mantovani</i> EU:C:2001:610, 78– 86 kohta, ja asia T- 402/06, <i>Espanja/komissio</i> , EU:T:2013:445, 91 kohta	lisätietoja (esimerkiksi tarjouksen pääkohdista, joita se pitää olennaisina) ennen kyseisten tarjousten hylkäämistä, tai hankintaviranomainen on pyytänyt lisätietoja, muttei pysty todistamaan, että se on arvioinut kyseisten tarjoajien esittämiä vastauksia.	
21.	Eturistiriita, joka vaikuttaa hankintamenettelyn tulokseen.	Direktiivin 2014/23/EU 35 artikla Direktiivin 2014/24/EU 24 artikla Direktiivin 2014/25/EU 42 artikla Asia C-538/13, <i>eVigilo</i> EU:C:2015:166, 31– 47 kohta	Kun on havaittu ilmoittamatta jäänyt tai riittämättömästi rajoitettu eturistiriita direktiivin 2014/24/EU 24 artiklan mukaisesti (tai direktiivin 2014/23/EU 35 artiklan tai direktiivin 2014/25/EU 42 artiklan mukaisesti) ja kyseinen tarjoaja on onnistunut saamaan kyseisen hankkeen (kyseiset hankkeet) ⁴⁴ .	100 %

⁴⁴ Eturistiriita voi syntyä jo hankkeen valmistelun aikana, mikäli hankkeen valmistelu on vaikuttanut tarjouspyyntöasiakirjoihin/hankintamenettelyyn.

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
22.	Tarjouskeinottelu ⁴⁵ (kilpailuviranomaisen/kartelliviraston, tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen elimen vahvistama)	Direktiivin 2014/23/EU 35 artikla Direktiivin 2014/24/EU 24 artikla Direktiivin 2014/25/EU 42 artikla	Tapaus 1a: Tarjouskeinotteluun syyllistyneet tarjoajat ovat toimineet ilman hallinto- ja valvontajärjestelmään tai hankintaviranomaiseen kuuluvan henkilön apua, ja joku tarjouskeinotteluun osallistuneista yrityksistä on onnistunut saamaan kyseisen hankkeen (kyseiset hankkeet).	10 %
			Tapaus 1b: Jos hankintamenettelyyn on osallistunut vain salaiseen yhteistyöhön osallistuneita yrityksiä, kilpailu on estynyt olennaisesti.	25 %
			Tapaus 2: Hallinto- ja valvontajärjestelmään tai hankintaviranomaiseen kuuluva henkilö on osallistunut tarjouskeinotteluun auttamalla tarjouskeinotteluun syyllistyneitä tarjoajia, ja tarjouskeinottelua harjoittanut yritys on onnistunut saamaan kyseisen hankkeen (kyseiset hankkeet). Tässä tapauksessa henkilö, joka kuuluu hallinto- ja valvontajärjestelmään tai hankintaviranomaiseen ja joka on auttanut tarjouskeinotteluun syyllistyneitä yrityksiä, on osallisena petoksessa/eturistiriidassa.	100 %

2.3. Hankintasopimuksen toteuttaminen

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
23.	Hankintailmoituksessa	Direktiivin	1) Sopimusta <u>on muutettu</u> (mukaan lukien sopimuksen	25 prosenttia alkuperäisestä

⁴⁵ Tarjouskeinottelua tapahtuu, kun yritysryhmät toimivat salaa nostaakseen hintoja tai laskeakseen tarjouskilpailuissa tarjottujen tavaroiden, urakoiden tai palvelujen laatua. Oikaisua ei tehdä, jos tarjouskeinotteluun syyllistyneet tarjoajat ovat toimineet ilman hallinto- ja valvontajärjestelmään tai hankintaviranomaiseen kuuluvan henkilön apua eikä yksikään tarjouskeinotteluun osallistuneista yrityksistä ole onnistunut saamaan kyseistä hanketta (kyseisiä hankkeita).

Nro	Säätöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Säätöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
	tai tarjouseritelmässä esitettyjä sopimuksen osia on muutettu direktiivien vastaisesti.	2014/23/EU 43 artikla Direktiivin 2014/24/EU 72 artikla Direktiivin 2014/25/EU 89 artikla Asia C-496/99P, <i>Succhi di Frutta</i> EU:C:2004:236, 116–118 kohta Asia C-454/06, <i>Presstext</i> EU:C:2008:351 Asia C-340/02,	soveltamisala) kyseisen direktiivin 72 artiklan 1 kohdan vastaisesti. Sopimuksen osien muuttamista ei katsota säätöjenvastaisuudeksi, jonka vuoksi on tehtävä oikaisu, jos noudatetaan 72 artiklan 2 kohdan ehtoja eli: a) muutosten arvo alittaa seuraavat kynnsarvot: i) direktiivin 2014/24/EU ⁴⁶ 4 artiklassa annetut kynnsarvot ja ii) 10 prosenttia alkuperäisen palvelu- tai tavarahankintasopimuksen arvosta ja 15 prosenttia alkuperäisen rakennusurakkasopimuksen arvosta ja b) muutos ei vaikuta sopimuksen tai puitejärjestelyn yleiseen luonteeseen ⁴⁷ . 2) Sopimuksen osia (kuten hintaa, rakennusurakan luonnetta, suorituksen päätökseen saattamisen ajankohtaa, maksuehtoja tai käytettäviä materiaaleja) on <u>muutettu merkittävästi</u> , jos muutos tekee toteutetusta sopimuksesta ominaispiirteiltään merkittävästi erilaisen kuin alun perin	sopimuksesta ja muutoksesta johtuvista uusista rakennusurakoista/tavaroista/palveluista (jos sellaisia on)

⁴⁶ Kynnsarvoja tarkistetaan kahden vuoden välein, vrt. direktiivin 6 artikla.

⁴⁷ Käsitettä ”sopimuksen tai puitejärjestelyn yleinen luonne” ei määritellä direktiiveissä, eikä siitä ole vielä oikeuskäytäntöä. Ks. myös direktiivin 2014/24/EY johdanto-osan 109 kappale. Lisäohjeita tästä on SIGMA-ohjelman julkisia hankintoja koskevassa toimintaohjeessa 38 – Sopimuksen muuttaminen (saatavilla osoitteessa <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-38-200117.pdf>): ”Muuttaminen sallitaan, jos siitä määrätään nimenomaisesti alkuperäisten hankinta-asiakirjojen tarkistuslausekkeissa. Tarkistuslausekkeet voivat tarjota tiettyä joustavuutta sopimusehdoissa. Sopimukseen ei voida sallia muutoksia vain siksi, että ne on mainittu etukäteen hankinta-asiakirjoissa. Hankinta-asiakirjojen tarkistuslausekkeiden on oltava selviä, täsmällisiä ja yksiselitteisiä. Tarkistuslausekkeita ei saa laatia laajasti kaikkien mahdollisten muutosten kattamiseksi. Liian yleinen tarkistuslauseke loukkaa todennäköisesti avoimuuden periaatetta, ja siihen liittyy epäyhdenvertaisen kohtelun riski. (...) Tarkistuslausekkeissa on ilmoitettava mahdollisten muutosten tai vaihtoehtojen soveltamisala ja luonne sekä olosuhteet, joissa lausekkeita voidaan käyttää. (...) Tarkistuslausekkeilla ei saa muuttaa hankintasopimuksen yleistä luonnetta. (...) Esimerkiksi uusi sopimus laaditaan todennäköisesti siinä tapauksessa, että sopimuksen luonne muuttuu niin, että on toimitettava eri tuotteita tai tarjottava eri palveluita kuin ne, jotka mainitaan alkuperäisessä sopimuksessa. Tällaisissa olosuhteissa muutosta ei sallita, vaikka eri tuotteiden tai uusien palvelujen soveltamisala, luonne ja ehdot on annettu etukäteen selvällä, täsmällisellä ja yksiselitteisellä tavalla.”

Nro	Sääntöjenvastaisuus	Oikeusperusta / viiteasiakirjat	Sääntöjenvastaisuuden kuvaus	Oikaisun määrä
		<i>Komissio v. Ranska</i> EU:C:2004:623 Asia C-91/08, <i>Wall AG</i> , EU:C:2010:182	tehty sopimus. Muutos katsotaan merkittäväksi, jos yksi tai useampi direktiivin 2014/24/EU 72 artiklan 4 kohdassa annetuista ehdoista täyttyy.	
		Direktiivi 2014/24/EU 72 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 72 artiklan 1 kohdan c alakohdan iii alakohta	Hinnan nousu, joka ylittää 50 prosenttia alkuperäisen sopimuksen arvosta.	25 prosenttia alkuperäisestä sopimuksesta ja 100 prosenttia siihen liittyvistä sopimuksen muutoksista (hinnan nousu)